



Vergeeten muze

Tá-pompom, tá-pompom, tá-pompom, lang-kortkort, lang-kortkort marcheert het ritme van de versvoet 'dactylische hexameter' door mijn hoofd, elke keer als ik aan Griekenland denk. Dat gaat al zo, sinds in mijn middelbareschooltijd vrijwel dagelijks klassieke talen werden geserveerd. Andramoi-ennepemusapo-lutropoon, hosmala polla, zijn de woorden die de eerste regel vormen van de Odyssee. En maar vertalen, thuis en in de klas. "Vertel mij, muze, over de man... enz." Nog twaalfduizend regels lang dendert dit deuntje door - gelukkig niet in mijn hoofd - voordat Homerus het hele verhaal van de jarenlang met zijn manschappen rondzwervende Odysseus eindelijk happy laat enden. Zou het, enkele duizenden jaren

later, nu met Griekenland zelf wel slecht aflopen? Het land dat ons nota bene het woord Europa zelf heeft uitgeleend krijgt als dank voor het aangenaam verpozen de laatste tijd wel heel veel onheilsprofetieën over zich uitgestort. Heel sympathiek (alweer zo'n Grieks woord) is dat niet. Trouwens, waarom zouden we eigenlijk niet allemaal auteursrecht aan Hellas gaan betalen voor alle Griekse leenwoorden? De financiële chaos (ja, ook een Grieks woord) daar zou dan in een oogwenk voorbij zijn.

Pen en papier waren in de tijd van de oude Grieken nog niet uitgevonden. De lange vertellingen over oorlog, heldendom en eeuwige liefde moest men onthouden. Voor dat onthouden had je wel dan vak-

mensen nodig, terdege onderlegd en getraind in de mnemotechniek ofwel de geheugenleer. Joshua Foer zet in bestseller 'Het Geheugenpaleis' uiteen wat sinds de oude Grieken zoal aan trucs en handige associatietechnieken is ontwikkeld voor de geheugenvaardigheid. En hoe hij zelf daarin van leerling tot meester werd. Het boek stimuleert tot het zelf in praktijk brengen van het gelezene. De eerste lange boodschappenlijst waarmee hij zelf zijn training begon zit inmiddels ook stevig verankerd in mijn brein. Evenals inmiddels allerhande eigen lijstjes van daarna. De Grieken vonden de kunst van het herinneren dermate belangrijk dat zij er een godin voor wisten: Mnemosyne. Ik breng haar u graag in herinnering. Over deze godin valt onder veel meer te melden dat zij ooit onbeschaamd gepakt werd door oppergod Zeus - 's werelds eerste uitgebreid gedocumenteerde serieverkrachter, die zich destijds ook aan het meisje Europa en nog vele andere vrouwspersonen vergreep - en daarna het leven schonk aan de negen muzen. Waaronder de muze die Homerus al in de eerste regel van de Odyssee aanroept.

Biologen die willen voorkomen dat natuur in de vergetelheid belandt, hebben hun eigen geheugentechniek: opprikken dat spu! Dat leidt tot markante resultaten. Zo bevindt zich in de grote natuurtoeren van Naturalis de verzameling van Curt Eisner. Deze collectie betreft vele vlinderkisten met enorme aantallen Apollovlinders. De variabiliteit van de soorten van het genus Parnassius verklaart (of verdedigt) de omvang van de verzameling. Onder de keurig opgespannen en geordende vlinders bevindt zich ook een uitgebreide reeks exemplaren van de Zwarte apollo. Vanwege de wetenschappelijk naam zou je deze soort de moeder aller verzamelbeesten mogen noemen: Parnassius mnemosyne. Overigens vertelt Foer niet hoe je iets kan vergeten, ont-onthouden. Zit ik daar met al die nutteloze boodschappenlijstjes in mijn hoofd. Ervarend dat de effectiefste manier om iets te onthouden er uit bestaat dat je het hard probeert te vergeten. ●

Tekst:

René Marcellis

Tekening:

Peter Wetzels